ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Γραφείο Τύπου

Αθήνα, 13 Ιανουαρίου 2012

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΕΚΑ

ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΥΔΑΤΩΝ

"ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΝΕΡΟΥ – ΜΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ"

Θέλω να σας ευχαριστήσω για την παρουσία σας εδώ, σε μια ημερίδα με ένα πολύ σημαντικό θέμα που ελπίζω θα οδηγήσει σε μια ενδιαφέρουσα συζήτηση και σε χρήσιμα για την χώρα συμπεράσματα.

Θα ήθελα, επίσης, με την ευκαιρία αυτή να ευχαριστήσω τον Ειδικό Γραμματέα Υδάτων, Ανδρέα Ανδρεαδάκη, που όλοι νομίζω γνωρίζετε πόσο πολύ κόπο και ψυχή έχει αφιερώσει σε αυτό το πόστο τα τελευταία δύο χρόνια, αλλά και ιδιαίτερα όλα τα στελέχη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, που από τα αποτελέσματα της δουλειάς τους φαίνεται η σοβαρότητα και ο επαγγελματισμός, με τον οποίο προσεγγίζουν καθημερινά τα καθήκοντά τους, σε μια περίοδο που οι πόροι είναι περιορισμένοι.

Όμως αυτό είναι το νόημα της εξοικονόμησης τελικά.

Με τους ίδιους ή με λιγότερους πολύτιμους πόρους να επιτυγχάνουμε το ίδιο ή καλύτερο αποτέλεσμα.

Και το νερό είναι ένας πραγματικά πολύτιμος πόρος. Ειδικά, αν συμπεριλάβει κάποιος στο σκεπτικό του κάποιους χαρακτηριστικούς δείκτες όπως:

- ότι 2 στους 10 ανθρώπους του πλανήτη μας δεν έχουν πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό με αποτέλεσμα να πεθαίνουν 4000 παιδιά κάθε χρόνο
- ότι 4 στους 10 δεν διαθέτουν έστω και στοιχειώδες σύστημα διάθεσης λυμάτων..

- ότι 35.000 άνθρωποι πεθαίνουν κάθε μέρα λόγω έλλειψης πόσιμου νερού αλλά και από τις συνέπειες της ρύπανσης των επιφανειακών και υπόγειων νερών.

Αποτελεί κοινό τόπο η διαπίστωση ότι βιώνουμε μια παγκόσμια κρίση στη διαχείριση των υδατικών πόρων και την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος. Κρίση που είναι συνέπεια μιας αναπτυξιακής λογικής που δεν αναγνωρίζει όσο πρέπει το γεγονός ότι το νερό είναι μεν ένας ανανεώσιμος πόρος, αλλά δεν παύει να είναι ένας περιορισμένος πόρος που δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις αυξανόμενες ανάγκες ζήτησης. Ιδίως, όταν αυτές παραδοσιακά και κατά κανόνα θεωρούνται απεριόριστες.

Η Ελλάδα είναι μία σχετικά ευνοημένη – ευλογημένη και σε αυτόν τον τομέα - χώρα της Μεσογείου.

Χωρίς αυτό, ωστόσο, να σημαίνει ότι όλη η χώρα αντιμετωπίζει τις ίδιες απειλές ή τις ίδιες προκλήσεις. Και γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά ότι και στον τομέα της διαχείρισης υδατικών πόρων, σήμερα, τρέχουμε να προλάβουμε εξελίξεις, αλλά και ανεπιστρεπτί καταστάσεις καταστροφής.

Δεν χρειάζεται από μένα μια εκτενής ανάλυση του θέματος. Σίγουρα εσείς είστε πολύ πιο έμπειροι και κατατοπισμένοι.

Όμως, θέλω να αναφερθώ στη στρατηγική κατεύθυνση που το ΥΠΕΚΑ έχει δώσει και επιθυμεί να προωθήσει περαιτέρω στο θέμα της διαχείρισης των υδατικών πόρων.

Η προσέγγισή μας ξεκινάει από μια απλή διαπίστωση. Λαμβάνοντας υπόψη και την τεχνολογική εξέλιξη, αλλά και τα παραδείγματα άλλων χωρών, η αντιμετώπιση του προβλήματος της απώλειας ή της έλλειψης νερού μέχρι σήμερα είναι σχετικά μονόπλευρη. Κατά κύριο λόγο εστιάζει στη διαχείριση της προσφοράς, δηλαδή στην αύξηση των διαθέσιμων ποσοτήτων μέσω έργων, όπως είναι οι μικροί και μεγάλοι ταμιευτήρες, οι εκτροπές κ.λπ.

Αναμφισβήτητα, ορθώς, ακολουθήθηκε αυτή η στρατηγική μέχρι πρόσφατα. Υπάρχουν ακόμα σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης νέων έργων αξιοποίησης των επιφανειακών νερών στη χώρα μας για το λόγο αυτό εξακολουθούμε και στηρίζουμε και θεσμικά και οικονομικά μέσω του ΕΠΠΕΡΑΑ τέτοιου είδους έργα.

Όμως θα πρέπει όμως να γίνει κατανοητό ότι η γενικότερη τάση μείωσης των προς εκμετάλλευση πόρων επιβάλλουν περιορισμούς και καθιστούν δαπανηρότερα τα αναπτυξιακά αυτά έργα. Άρα φτάνουμε σε ένα όριο αποτελεσματικότητας.

Είναι λοιπόν επιτακτική η ανάγκη να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη διαχείριση της ζήτησης στο πλαίσιο μιας περισσότερο ολοκληρωμένης διαχείρισης.

Για το ΥΠΕΚΑ οι δράσεις στον τομέα των νερών εντάσσονται στο ευρύτερο πρόγραμμα των αναπτυξιακών παρεμβάσεων του Υπουργείου. Αποτελούν τον κορμό του πυλώνα που σχετίζεται με την αειφόρο διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων, ενώ διαχέονται και σε άλλους πυλώνες όπως αυτόν της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής (υδροηλεκτρικά έργα, αντιμετώπιση ξηρασίας), της αναβάθμισης της ποιότητας ζωής (έργα διαχείρισης λυμάτων) και της ενίσχυσης των μηχανισμών και των θεσμών της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης (καταγραφή και δημοσιοποίηση της περιβαλλοντικής πληροφορίας).

Η Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά αποτελεί το βασικό εργαλείο για τη διαμόρφωση μιας βιώσιμης πολιτικής διαχείρισης. Μετά από μεγάλες καθυστερήσεις έχουν εκπονηθεί και τεθεί σε διαβούλευση τα απαραίτητα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση του προβλήματος αποτελεί βασικό συστατικό των εκπονούμενων σχεδίων. Μια προσέγγιση που θα σηματοδοτεί:

Τη στροφή προς μια διερεύνηση της προσφοράς νερού υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής. Έχει ιδιαίτερη σημασία η εξέταση του νερού τόσο ως πόρου που υφίσταται τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής όσο και ως υλικού, η μη βέλτιστη διαχείριση του οποίου συμβάλλει στο φαινόμενο, π.χ. μέσω αυξημένων ενεργειακών καταναλώσεων.

Τη στροφή από τη μονοδιάστατη διαχείριση της προσφοράς σε μια περισσότερο ολοκληρωμένη προσέγγιση που δίνει έμφαση στη διαχείριση της ζήτησης. Δεν είναι πλέον δυνατό να θεωρούνται ως δεδομένες οι παραδοσιακές καταναλώσεις, οι παραδοσιακές απώλειες (π.χ. διαρροές λόγω κακοτεχνιών), η αδιαφορία ως προς τις δυνατότητες επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης, καθώς και η παραδοσιακή μέθοδος κοστολόγησης και τιμολόγησης του νερού. Ως ποσοτικός δείκτης μπορεί να χρησιμοποιηθεί το υδατικό αποτύπωμα της χώρας, το οποίο σήμερα στα 2390 m^3/κάτοικο/έτος, είναι διπλάσιο του μέσου όρου παγκοσμίως και το δεύτερο μεγαλύτερο διεθνώς, λίγο μικρότερο από αυτό των ΗΠΑ.

Ακόμα και αν ληφθούν υπόψη οι κλιματολογικές συνθήκες ή τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε χώρας, το παράδειγμα άλλων χωρών της περιοχής, όπως το Ισραήλ, με τα 1600 m^3/κάτοικο/έτος, υποδηλώνουν μεγάλα περιθώρια μείωσης μέσω συνετών πρακτικών που θα ελαχιστοποιούν τις απώλειες και τις σπατάλες. Αυτή η μεγάλη διαφορά δείχνει το πόσο πίσω είμαστε ακριβώς σε αυτές τις δυνατότητες.

Σε αυτό το σημείο, θέλω να τονίσω ότι έχουμε ξεκινήσει μια προσπάθεια συνεργασίας με την κυβέρνηση του Ισραήλ στο ζήτημα της διαχείρισης των υδατικών πόρων. Ήμασταν πρόσφατα στο Ισραήλ με τον Ειδικό Γραμματέα, Ανδρέα Ανδρεαδάκη, όπου συζητήσαμε με τους ομολόγους μας για έργα που μπορούν να προχωρήσουν οι δύο κυβερνήσεις μαζί, σε συνεργασία με τις εταιρείες υδάτων των δύο χωρών, για να κάνουμε έργα αφαλάτωσης στα νησιά ή να προωθήσουμε με μεγαλύτερη ταχύτητα και να χρηματοδοτήσουμε από το ΕΠΠΕΡΑΑ έργα που έχουν να κάνουν με τη βέλτιστη διαχείριση διαχείριση.

Τρίτη και τελευταία συνισταμένη, της συνολικής μας προσέγγισης στη διαχείριση υδατικών πόρων είναι η στροφή προς μια οικοσυστημική προσέγγιση των προβλημάτων διαχείρισης του νερού, με έμφαση στην προστασία και ενίσχυση των υπηρεσιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα. Τα υδάτινα συστήματα και οι υγροβιότοποι προσφέρουν υπηρεσίες στρατηγικού χαρακτήρα, όπως πόσιμο νερό, καθαρισμό αποβλήτων, ενδιαιτήματα για διάφορα είδη και αποθήκευση άνθρακα. Η πολιτική διαχείρισης των υδατικών πόρων θα πρέπει να εξασφαλίζει τη διατήρηση των υπηρεσιών αυτών, οι οποίες είναι καθοριστικές για ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού.

Στόχος της Οδηγίας είναι η επίτευξη καλής οικολογικής και χημικής κατάστασης των υδατίνων σωμάτων μέχρι το 2015. Ένας στόχος φιλόδοξος που δεν προϋποθέτει μόνο δαπανηρά μέτρα και έργα αλλά και αλλαγή νοοτροπίας στην κατεύθυνση ολοκληρωμένων προσεγγίσεων που περιλαμβάνουν συναφείς πολιτικές (αγροτική πολιτική, έλεγχος πλημμυρών, θαλάσσια στρατηγική, συμμετοχικές διαδικασίες, οικονομικά εργαλεία κλπ).

Θα ήθελα κλείνοντας να αναφερθώ ειδικά στο πλαίσιο δράσεων που σχεδιάζουμε για την εξοικονόμηση νερού στις κατοικίες.

Το ΥΠΕΚΑ μέσω της ΕΓΥ, από τον Απρίλιο του 2011 εξετάζει την κατάρτιση Θεσμικού Πλαισίου και Προγράμματος Μέτρων για την κατ’ οίκον Εξοικονόμηση Νερού.

Η σχετική μελέτη που ανατέθηκε ανέδειξε ότι απλές παρεμβάσεις στον εξοπλισμό ενός νοικοκυριού μπορούν να επιτύχουν σημαντική εξοικονόμηση νερού. Οι περιοχές για τις οποίες τα οφέλη από την υιοθέτηση μέτρων εξοικονόμησης νερού είναι πλέον προφανή είναι οι αστικές και οι νησιωτικές περιοχές με ελλειμματικό ισοζύγιο. Η υιοθέτηση ενός απλού Σχεδίου Δράσης για την Εξοικονόμηση Νερού κατ' οίκον θα μπορούσε να μειώσει τη σημερινή πίεση στους υδατικούς πόρους κατ' ελάχιστο κατά 10%.

Τα μέτρα που προωθεί η ΕΓΥ έχουν θεσμικό, κανονιστικό, οικονομικό και επιδεικτικό χαρακτήρα, και συνοπτικά είναι:

- Υποχρεωτική εγκατάσταση εξοπλισμού εξοικονόμησης νερού σε νέες κατοικίες με την τροποποίηση των σχετικών κανονιστικών διατάξεων.
- Χρήση των ομβρίων υδάτων για πότισμα ή άλλες δευτερεύουσες χρήσεις, σε περιοχές προτεραιότητας με την υποχρεωτική κατασκευή ομβροδεξαμενών/στερνών.
- Παροχή οικονομικών κινήτρων για την εγκατάσταση του εξοπλισμού σε παλιές κατοικίες, σε περιοχές προτεραιότητας.
- Θεσμοθέτηση ενός Εθνικού Σήματος Εξοικονόμησης Νερού για τον βασικό κτηριακό εξοπλισμό.
- Προαγωγή και ενίσχυση Πιλοτικών Έργων για την επέκταση της εφαρμογής μέτρων εξοικονόμησης νερού σε κτήρια (επαγγελματικά, δημόσια) και την ενεργή συμμετοχή των Επιχειρήσεων Ύδρευσης με σχετικές τοπικές δράσεις εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης.

Σας ευχαριστώ και πάλι για τη συμμετοχή και παρουσία σας στις εργασίες αυτής της Ημερίδας.

Εύχομαι καλή δουλειά και θα περιμένουμε με ενδιαφέρον τα συμπεράσματα από τη σημερινή συζήτηση.